

Førde kommune

Arkiv: FE - 000
JournalpostID: 16/14943
Sakshandsamar: Østenstad, Ole John
Dato: 18.08.2016

Saksframlegg

Saksnr. utval	Utval	Møtedato
044/16	Formannskapet	25.08.2016
048/16	Bystyret	29.09.2016

Forslag til ny kommunelov - høringsuttale frå Førde kommune

Vedlegg i saka:

18.08.2016	NOU 2016 - 4	213902
18.08.2016	NOU 2016 - 4	213902
18.08.2016	Kommuneloven - debattgrunnlag - juni 2016	213903
18.08.2016	Kommuneloven - debattgrunnlag - juni 2016	213903
30.08.2016	Fråsegn i høve ny kommunelov - Førde Arbeiderparti	215019

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Førde kommune støttar i hovudsak forslag til endringar i kommunelova slik det går fram av NOU 2016:4 med følgjande unntak:

Forslag om skjerpa kjønnsbalanse i kommunale organ slik det går fram av kapittel 13 i NOU 2016:4.

Førde kommune er skeptisk til denne endringa fordi det representerer ein inngripen i lokaldemokratiet. Forslaget kan innebere negative effekter på samarbeidsklimaet mellom partia ettersom det kan opne for at eitt parti/partigruppe sin kandidat blir bestemt av kven som blir valt frå andre lister. Regelen vil også komplisere gjennomføringa av val av folkevaldeorgan etter forholdstalsprinsippet.

25.08.2016 Formannskapet

Handsaming:

AP v/Ivar Svensøy la fram fråsegn i høve forslag til ny kommunelov. Det vart ikkje røyste over desse forslag i formannskapet.

Avrøysting:

Rådmannen sitt framlegg fekk 5 røyster (**Grotle, Hegrenes, Stubhaug, Taule og Haugsvær**) og vart vedteke. 4 røysta mot unntaket i rådmannen sitt framlegg.

FORM-044/16 Vedtak:

Førde kommune støttar i hovudsak forslag til endringar i kommunelova slik det går fram av NOU 2016:4 med følgjande unntak:

Forslag om skjerpa kjønnsbalanse i kommunale organ slik det går fram av kapittel 13 i NOU 2016:4.

Førde kommune er skeptisk til denne endringa fordi det representerer ein inngripen i lokaldemokratiet. Forslaget kan innebere negative effekter på samarbeidsklimaet mellom partia ettersom det kan opne for at eitt parti/partigruppe sin kandidat blir bestemt av kven som blir valt frå andre lister. Regelen vil også komplisere gjennomføringa av val av folkevaldeorgan etter forholdstalsprinsippet.

29.09.2016 Bystyret**Handsaming:**

Arbeiderpartiet v/lvar Svensøy gjorde slikt framlegg:

"Førde kommune støttar fleirtalsframlegget i kap. 13, NOU 2016:4 at det og i forholdstalsval skal vere krav om minst 40 % representasjon av kvart kjønn utvalet sett i heilskap. Det er viktig å halde fast på prinsippet om likestilling mellom kjønna som eit overordna prinsipp."

Avrøysting:

Det vart først røysta over framlegget frå Arbeiderpartiet som fekk 12 røyster og fall Formannskapet sitt framlegg vart deretter **samrøystes vedteke**

BY-048/16 Vedtak:

Førde kommune støttar i hovudsak forslag til endringar i kommunelova slik det går fram av NOU 2016:4 med følgjande unntak:

Forslag om skjerpa kjønnsbalanse i kommunale organ slik det går fram av kapittel 13 i NOU 2016:4.

Førde kommune er skeptisk til denne endringa fordi det representerer ein inngripen i lokaldemokratiet. Forslaget kan innebere negative effekter på samarbeidsklimaet mellom partia ettersom det kan opne for at eitt parti/partigruppe sin kandidat blir bestemt av kven som blir valt frå andre lister. Regelen vil også komplisere gjennomføringa av val av folkevaldeorgan etter forholdstalsprinsippet.

Bakgrunn for saka:

Eit utval leia av tidlegare fylkesmann Oddvar Flæte har hatt i oppdrag å gjennomføre ein heilskapleg gjennomgang av kommunelova for å styrke det kommunale sjølvstyret. Forslaget til Kommunelovutvalet (KU) er presentert i [NOU 2016:4](#), og er sendt ut til høyring med frist 6. oktober 2016. Også KS har bedd om innspel frå kommunane før dei kjem med svar på høyringa til regjeringa. KS har utarbeidd eit eige debattgrunnlag som grunnlag for høyringa.

Høyringssvara bør vise til kva kapittel i NOU'en ein refererer til.

Saksutgreiing:

Det er eit omfattande arbeid på 480 sider KU presenterer i NOU2016:4, men hovudbodskapen er at kommunelova slik vi kjenner den i dag blir ført vidare med forslag om nokre endringar.

I kapittel 1.2 presenterer utvalet prinsipielle betraktningar og dei viktigaste forslaga medan dei i kapittel 1.3 presenterer eit samandrag av NOU'en. Dei to kapitla ligg som vedlegg til saksutgreiinga.

Utvalet sine grunnleggande vurderingar og omsyn kan summerast opp i følgjande punkt:

1. Styrka kommunalt sjølvstyre
2. Styrka folkevalt styring i kommunane
3. Effektive, tillitsskapande og berekraftige kommunar
4. Ei økonomiforvaltning som bygger opp under sjølvstyret og den lokale handlefridomen
5. God eigenkontroll og meir samordna statleg kontroll og tilsyn
6. Ei kommunelov som er enklare og meir tilgjengeleg for brukarane

Styrka kommunalt sjølvstyre

Dei viktigaste forslaga frå utvalet er:

1. *lovfeste det kommunale selvstyret*
2. *lovfeste at begrensninger i det kommunale selvstyret må ha hjemmel i lov*
3. *lovfeste enkelte prinsipper for nasjonale myndigheters forhold til kommunene*

Vurdering

Det er viktig at det kommunale sjølvstyret blir lovfesta, men skal utøvast innanfor nasjonale rammer. Dette tydeleggjer at det kommunale sjølvstyret vert styrka særleg overfor statsforvaltninga.

Styrka folkevalt styring i kommunane

Dei viktigaste forslaga frå utvalet er:

1. *tydeliggjøre rollen til de folkevalgte og til administrasjonen, blant annet gjennom å gjøre skillet mellom dem klarere*
2. *åpne for at kommuner kan bestemme at ordføreren skal velges direkte av innbyggerne*
3. *utvide adgangen til å ha fjernmøter i kommunestyret og andre folkevalgte organer*
4. *utvide de folkevalgtes rett til innsyn i administrasjonens dokumenter*
5. *bevare muligheten for å ha parlamentarisk styreform som alternativ til formannskapsmodellen, men stille strengere krav for å kunne innføre parlamentarisme (krav om 2/3 flertall)*
6. *styrke kommunestyret og opposisjonen i parlamentarisk styrte kommuner*
7. *skjerpe kravene til kjønnsbalanse i kommunale organer ved å knytte kravet til kjønnsbalanse til sammensetningen av organet som helhet*
8. *innføre kommunedirektør som ny, kjønnsnøytral tittel på lederen av kommunens administrasjon*

Vurdering

Det er særleg pkt. 7 som er ei utfordring. Forslaget vil gripe inn i partia sin rett til sjølv å bestemme kva personar dei ønskjer å la seg representere med. I dag er det slik at det ved forholdstalsval er nok at det er kjønnsbalanse for den einskilde lista, og ikkje organet som

heilskap.

Administrasjonen i KS er skeptisk til denne endringa fordi det kan få negative effektar på samarbeidsklimaet mellom partia ettersom det kan opne for at eitt parti/partigruppe sin kandidat blir bestemt av kven som blir valt frå andre lister. Regelen vil også komplisere gjennomføringa av val av folkevaldeorgan etter forholdstalsprinsippet. Mindretalet i utvalet argumenterer med at statistikk viser at begge kjønn er godt representert i både formannskap/fylkesutval og faste utval/komitear.

Lovforslaget legg også vekt på å tydeleggjere rolla til dei folkevalde og til administrasjonen, m.a. ved at organ enten skal vere folkevalde eller administrative, og ved å lovfeste at øverste administrative leiar har det løpande personalansvaret for den enkelte.

Utvalet føreslår å styrke ordføraren si rolle ved å gje han forslagsrett i folkevalde organ med unnatak av kontrollutvalet. I dag har han berre møte- og talerett. Kommunestyret kan også gje ordføraren mynde til å treffe vedtak i hastesaker og i saker som ikkje er av prinsipiell betydning. Han kan også få mynde til å opprette utval som skal førebu saker som ikkje er av prinsipiell karakter.

Effektive, tillitsskapande og berekraftige kommunar

Dei viktigaste forslaga frå utvalet er:

1. styrke åpenhet og innsyn i kommunene ved blant annet nytt krav om at kommunens informasjon om virksomheten skal inkludere virksomhet som andre rettssubjekter utfører på vegne av kommunen, og ved krav om at kommunene skal legge til rette for at alle kan få tilgang til informasjon om virksomheten. I tillegg skal krav om møteoffentlighet gjelde for flere folkevalgte organer
2. lovfeste at kommunestyremedlemmer ikke har adgang til å bli valgt til styret i kommunale foretak, slik at dobbeltroller og habilitetsproblematikk unngås
3. lovfeste at ordfører på visse vilkår skal kunne suspenderes eller fratas vervet som folkevalgt
4. lovfeste at kommunedirektøren har ansvaret for personalsaker som ansettelse og oppsigelser
5. lovregulere regionrådmodellen og en ny organisasjonsform – kommunale oppgavefelleskap

Vurdering

Dette er forslag som Førde kommune kan støtte.

Mange interkommunale samarbeid er i dag organisert i samsvar med §27 i kommunelova. Dette er ein enkel måte å etablere slike samarbeid på. Alternativet er ofte interkommunale selskap eller aksjeselskap. Utvalet gjer framlegg om å ikkje vidareføre §27 i kommunelova i si noverande form, men at det i staden blir oppretta ei ny samarbeidsform som heiter kommunalt oppgåvefelleskap. Dette vil fortsatt vere ei enkel samarbeidsform, men dei nye lovreglane vil regulere ein del fleire forhold enn dagens §27 i kommunelova. Administrasjonen i KS er støttar ikkje forslaget fullt ut ettersom det inneber ei innskrenking i forhold til reglane i §27 i dagens lov. I dag er det opp til deltakarane å bestemme samansetninga av styret og kor stort det skal vere. I forslaget frå KU er det lagt opp til at det skal vere eit representantskap som det øverste organet. Alle deltakarkommunane skal vere representert i dette organet, men representantskapet kan opprette andre organ til styring av oppgåvefelleskapet. Medlemmane i slike organ skal veljast av representantskapet sjølv.

§27-samarbeid slik vi kjenner det i dag, er ei kjent og mykje brukt organisasjonsform som med fordel kunne vidareførast. Men rådmannen ser ikkje at den nye organisasjonsforma

inneber vesentleg ulemper.

Ei økonomiforvaltning som bygger opp under sjølvstyret og den lokale handlefridomen

Dei viktigaste forslaga frå utvalet er:

1. *lovfeste en generalbestemmelse som slår fast at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid*
2. *lovfeste en plikt til å benytte finansielle måltall som et verktøy for den langsiktige styringen av kommunenes økonomi, med tilhørende utvidet krav til å redegjøre for kommunens økonomi i årsberetningen*
3. *fastsette nye regler for avslutning av kommuneregnskapet som krever at eventuelle merforbruk må dekkes inn umiddelbart så langt det finnes tilgjengelige midler (egenkapital eller overskudd)*
4. *fastsette nye regler for beregning av minimumsavdrag på lån, som for flere kommuner vil kunne bety en plikt til å øke låneavdragene*
5. *klargjøre rettsvirkningene av at en kommune foretar disposisjoner i strid med økonomibestemmelsene*
6. *fange opp kommuner med økonomisk ubalanse på et tidligere tidspunkt gjennom enkelte endringer av kriteriene for å bli omfattet av ROBEK-ordningen*
7. *lovfeste en tiltakspunkt (aktivitetsplikt) for kommuner i ROBEK, som skal bidra til at økonomien bringes tilbake i balanse*

Vurdering

Utvalet har her gjort gode avvegingar og ikkje sett unødvendige avgrensingar for det lokale sjølvstyret.

Ny metode for å rekne ut minimumsavdrag er ei forbetring samanlikna med dagens modell der minimumsavdraga kan vere så låge at restgjelda for ei investering over tid er høgare enn bokført verdi av investeringa. Kommunen vil også kunne sitte att med restgjeld knytt til ei investering når den økonomiske levetida til investeringa er ferdig. Truleg vil 110 – 120 kommunar få auka minimumsavdrag med det nye forslaget, og dette vil samla kunne utgjere ½ - ¾ mrd kroner.

God eigenkontroll og meir samordna statleg kontroll og tilsyn

Dei viktigaste forslaga frå utvalet er:

1. *lovfeste en ny og mer omfattende bestemmelse om internkontroll til erstatning for internkontrollregulering i særlovgivningen*
2. *lovfeste krav om rapportering om internkontroll og tilsyn til kommunestyret*
3. *legge grunnlag for bedre styring og kontroll med selskaper mv. ved å innføre krav om at kommunen skal utarbeide eierskapsmelding, og ved å lovsette at revisor og kontrollutvalget har rett til innsyn i den delen av ekstern virksomhet som utfører tjenester for kommunen*
4. *tydeliggjøre og styrke kontrollutvalgets og revisjonens oppgaver, blant annet ved at eierskapskontroll defineres som revisjon, og ved at revisjonsmandatet til regnskapsrevisor utvides ved at noe av det som i dag ligger under kontrollutvalgets «bestilleransvar», overføres til regnskapsrevisor for fast kontroll*
5. *øke minimumskravet til antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem, videreføre de strenge valgbarhetsreglene for valg til kontrollutvalget samt utelukke personer med sentrale verv eller stillinger i kommunale selskaper fra valg til kontrollutvalget*
6. *etablere en nasjonal ordning for kvalitetskontroll med revisorer i kommunesektoren*
7. *styrke fylkesmannens rolle ved samordning av tilsyn ved at fylkesmannen gis mer myndighet overfor øvrige statlige tilsynsmyndigheter til å hindre at omfang og detaljeringsgrad ved tilsyn mot den enkelte kommune blir for stort*

Vurdering

God eigenkontroll er viktig for eit godt lokaldemokrati og bør også redusere grunnlaget for statleg styring og kontroll. I utgreiinga blir det også peika på betydninga av at tilsyn og kontroll bidrar til læring.

Førde kommune støttar eit meir samordna regelverk om internkontroll samla i kommunelova til erstatning for særlovene og med mindre detaljrikdom enn i dagens regelverk. Internkontrollen må i større grad vere ein del av ordinær leiing og verksemdstyring.

Det skal med det nye forslaget rapporterast årleg til kommunestyret om internkontroll og tilsyn.

Kontrollutvalet blir utvida frå minimum tre til minimum fem medlemmar(Førde kommune har fem medlemmar i dag).

Ei kommunelov som er enklare og meir tilgjengeleg for brukarane

Utvalet har i arbeidet med ny kommunelov ønska å forenkle regelverket og utforme ei lov med ein struktur der det skal vere lett å finne fram til dei relevante lovreglane.

Førde, den 18.08.2016

Ole John Østenstad
Rådmann